

יוסף זוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דרחה" [בהשתתפות כולל "חוני המעל"]
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ז מרחשון התשע"ז

מתפלל
 שבת וראש חודש

שבת א' חשון ה-תשפ"ה
 פרשה: א. נח
 ב. וביום השבת
 הפטרה: כה אמר ה'

הדלקת נרות - 16:28
צאת השבת - 17:20
ר"ת - 17:55

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:22

זמן	זמן
עמוד השחר: 4:52	4:59 <
זמן טלית: 4:59	5:06 <
זריחה: 5:57	6:03 <
חצות: 11:23	11:23 <
מנחה גדולה: 11:50	11:50 <
שקיעה: 16:49	16:44 <

היוצר מעיד
 במסכת סוכה נאמר,
 שליצר הרע שבעה שמות,
 אך הקב"ה קורא לו רע,
 כפי שנאמר
 "כי יצר לב האדם רע
 מנעוריו". לכן נקרא יצר
 הרע במדרש יעלוב, כי
 מה עלוב מיצירה שיוצרה
 מעיד עליה שהיא רעה.

העלון לרפואת
 מנשה בר דוד ובריה
 מרת אחותי דינה בת רחל
 ולע"ג חמי ר' שלום בר שמחה ז"ל
 חמותי מרים בת רחל ע"ה
 הרופא הקדוש את העלון או חלקו
 בטל... 052-5079555

"אחדות החברה בקב"ה"
 מה עושה נח לאחר צאתו מן התיבה לעולם שחרב? נח
 נשאר לבד, הכל נמחה מעל פני האדמה, ונשארו אך נח
 ומשפחתו הקרובה. איזה יאוש, לא, נח לא יודע מה זה
 יאוש. נח מבין שעליו מוטלת משימה כבדה להמשך קיום
 המין האנושי. לכן צריך לעבוד, לבנות עולם חדש "ויחל נח
 איש האדמה ויטע כרם". אף על פי שנה היה נתון בעולם
 ניסי - בעולם שביער את החול, הוא לא עץ ולא דוקא
 בבניה רוחנית. (יכול להיות שלא דוקא כרם אלא עץ
 אחר. ראה ההתנגדות לכרם של המפרשים). בבנית ארץ -
 בבנית חברה חדשה הדרך החלוצית היא יבוש ביצות
 ונטיעת עצים, אבל באותה תנופה יש לבנות גם את
 היסודות הרוחניים של החברה. כדי להשלים הבנין יש
 לבנות חברה על ברכי הרעות והאחדות, חברה שמכירה
 בערך "הצבור".

פרשת נח מתחילה בחטא ומסיימת בחטא. הטאם של אנשי
 דור המבול היה "כי מלאה הארץ חמס מפניהם". לא נחתם
 עליהם גזר דינם "עד שפשטו ידיהם בגזל". הנה לאחר
 שדור המבול נמחו, ומנה נבנה עולם חדש טוב יותר, לא
 עבר הרבה זמן, וכבר חוטאת האנושות בחטא המור נוסף.
 דור הפלגה למדו את לקח המבול שהרי נהגו הם זה בזה
 בכבוד "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים". הקב"ה
 מעניש על עבירות שבין אדם לחבירו? מקובל, ודור הפלגה
 מאוחדים, כאיש אחד, אז מדוע נענשו? אכן אחדות של
 חברה המורדת בקב"ה אינה יכולה להתקיים.
 לקח חשוב נלמד מפרשתנו: העולם אינו יכול להתקיים על
 יסודות חברה רעועה או מרד בקב"ה. אין אפשרות לבנות
 יסוד אחד על חשבון השני. האחדות, הרעות והאחוה אינם
 יכולים לבוא על חשבון הדרך הרוחנית. חברה מתוקנת
 ובריאה נשענת על שלשה יסודות: הרוחני, החברתי
 והגיאוגרפי.
 כשהעם יושב על אדמתו מאוחד (על אף חילוקי דעות
 רעיוניים) ונשען על תרבותו הרוחנית, הוא עם חזק שיעבור
 את כל התלאות ואת כל הקשיים, ויגיע לישוב בהשקט
 ובטח במולדתו...

העלון לע"ג
 מרן הרב עובדיה יוסף בר ג'ורג'יה זצוק"ל ג' חשון
 מ"ז זק"נ ר' יעיש בר עישה סויסה ז"ל שנלב"ע ד' חשון
 תשנ"ב.

לרגע נשתררה שתיקה. ברגע שלאחר מכן נשמעו קולות
 גיחוך מכל פינות החדר. השרים, שמלכתחילה לא היו
 חשודים באהבת ישראל יתירה, חידדו את לשונם ועקצו
 את החכם היהודי ככל שיכלו, על פתרון החלום המייחס
 נצחון שמימי ליהודים ולמצוות דתם.
 ואף המלך אם כי נמנע מללעוג בפה מלא לרבי חיים, מכל
 מקום, חיוך קל של זלזול עלה על שפתיו, והוא טפח לרבי
 חיים על כתפו ולחש לו: "אם כי הפתרון עולה בקנה אחד
 עם החלום, מכל מקום, קשה לי לקבל זאת".
 הלילה ירד על אלכסנדריה. המלך עלה על יצועו לישון,
 והנה נראה אליו אביו שוב בחלומו. והפעם, פניו כעוסות.
 "מה זאת, בני?" גוער האב בבנו, "במקום לייקר את רבם
 של היהודים, לכבדו ולנשאו, עוד נתת יד למלעיגים עליו?
 דע לך, כי הפתרון שפתר לך אמיתי ונכון הוא וזה לך
 האות, כי ביום הראשון לחגם של היהודים יבואו מאות
 אוניות מלחמה איטלקיות לכבוש את העיר, וכולן יטבעו
 בים בלא סיבה נראית לעין, מול חופי העיר".
 "ועוד דע לך בני", ממשיך האב באוזני בנו, "כי השרים
 שלעגו לרב על הפתרון, לא יינקו, כל השרים הללו,
 עשרים וארבעה במספר, ימותו באותו יום, וגם אתה, על
 אשר לא גוננת על הרב וכיבדתו, תיענש במות בנך הקטן
 באותו היום, וזה לך האות כי צדקו דבריי, וכי מצוותם של
 היהודים היא המגוננת על העיר".
 הבוקר אור ויחיא, מלך מצרים, קם מבולבל. הוא מיהר
 לכנס את שריו ויועציו, וכאשר הופיעו הללו לפניו שיתף
 אותם בחלומו אשר חלם והמתין לתגובתם.
 "חדל לך מכך, אדוננו המלך", קרא ראש השרים, בשם
 כולם, "האם לא חבל לבזבז את הזמן על חלומות ועל
 פתרונות? מוטב כי נפעל באופן מעשי להצלת הארץ מידי
 האיטלקים".

"אלה תולדות נח"

המשנה קובעת כלל: "כל שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו". לאור זאת, פירש רבינו האביר יעקב אביחצירא זצ"ל בספרו "פיתוחי חותם" את הפסוק: "אלה תולדות נח", אם תרצה לדעת האם רוח המקום נוחה מאדם פלוני, התבונן וטראה. אם "נח איש צדיק... בדורותיו", כלומר בעיני הבריות, הרי זה אות וסימן כי גם "את האלקים התהלך נח", גם רוח המקום נוחה הימנו...

"את האלקים התהלך נח"

רבינו הרמב"ם ז"ל כתב, שדרכו של אדם שהוא נמשך בדעותיו אחר בני המקום, לפיכך ישתדל לדור במקום תורה, בין יראי ה', וילמד מהם. ולא ישב בין פורקי עול תורה ומצוות.

וכתב על כך מהר"י בי רב ז"ל, שאם בכל זאת הוא מתגורר בסביבה שאינה טובה, עליו להסתייג מהם ולהמנע מחברתם, כדי שלא יושפע מהם לרעה. וכך מצינו שנה היה בדור של רשעים, ובכל זאת נשאר צדיק תמים. ומדוע? משום ש"את האלקים התהלך נח", הוא התבודד עם קונו, ולא התחבר עם בני דורו.

"כל רמש אשר הוא זז, לכם יהיה לאכלה"

אמרו בגמרא שמימי האדם הראשון אכלו רק פירות וירקות, ולאחר המבול הותרו לאכול בשר. ושאל רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל: יש לדעת, מדוע לא הותר הברש לאדם, אלא לנח? ונראה, כי נח - משלו נתנו לו, לשלש סיבות. האחת, שבאמצעותו מצא ה' לנכון לקיים את בעלי החיים, בתיבה, והם חביים לו את חייהם. השניה, שהוא טרח ויגע בהם בתיבה, להאכילם ולהשקותם, ועליו נאמר: יגיע כפיך כי תאכל. והשלישית, שבגללו, על ידי קרבנו, הבטיח ה' שלא יביא עוד מבול לשחת את הארץ. ואם בעלי החיים חייבים לו את חייהם - הותר לו לאכול מברשם.

"את קשתי נתתי בענן, והיתה לאות ברית"

פירש רבינו הרמב"ן ז"ל: אמנם הקשת היא תופעה טבעית של השתברות קרני האור בטיפות הגשם. אבל הצורה של חצי עיגול ענק המתנשא לעבר השמיים, צורה זו יש בה סמליות. ידוע, שכאשר אדם חמוש מבקש להוכיח שפניו לשלום, הוא יושיט את חרבו כשהניצב קדימה, את רובהו - כשהקת מלפנים, ואת קשתו - כשהמיתר קדימה. וכך משגר לנו הקב"ה את קשתו, כביכול, כשהיא כפופה לעברו, כביכול, והמיתר מופנה לארץ. והרי זה אות לשלום ולברית.

"הבה נבנה לנו עיר ומגדל, וראשו בשמים"

רבינו הר"ן ז"ל, בדרשותיו, נדרש לענין דור הפלגה וענשם ושאל: מה רע בהתכנסות יחדיו, בשלום ובאחדות? וביאר: אמנם כינוס לצדיקים - טוב להם וטוב לעולם. אבל כשהרשעים עושים יד אחת, הרי זו סכנה נוראה. משום שהם יכפו את דעתם על כל העולם, ואין מידם מציל. והוסיף: עינינו הרואות, בגלותנו, שכאשר מצייקים לנו במקום זה, אנו גולים למושל נח יותר, הנוטה לנו חסד. אבל אילו היה שלטון רשע בכל העולם - אנה היינו באים.

אף כאן, היה זה דור של עובדי עבודה זרה, שרצו להתכנס תחת דגלו של נמרוד ולכפות את דיעותיהם על כל האנושות. לכן הקב"ה פוטרם ובלבל את שפתם, וכך יכול היה אברהם אבינו לצאת משלטונו של נמרוד לארץ כנען וללמד את הבריות לקרוא בשם ה'.

"ללכת ארצה כנען"

אברהם אבינו, יסוד האומה, הוא בנין אב לכל תולדותיו. "מעשה אבות סימן לבנים". ראויה היתה לו ארץ ישראל והוא ראוי לה. אבל לא נצטוו ללכת אליה עד שלא החל בצעד הראשון ביוזמתו, מכיון שיצאו ללכת ארצה כנען, אף אם נתעכבו בדרך, נגלה אליו הקב"ה והמריצו להמשיך בה. וכתבו רבותינו ז"ל, שהדבר בא ללמדנו שנוכל ליחל לסייעתא דשמיא ולהכוונה ממרום - אך רק כאשר נתחיל לצעוד בדרך הנכונה ביוזמתנו.

חובת הלב

יציאה לדרך, קביעת סעודה ותענית בערב שבת
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

תענית ביום השנה לפטירת הוריו שחל בע"ש

יז. הנוהגים להתענות ביום השנה לפטירת הוריהם, אם חל יום השנה בשאר ימות החול שלא בערב שבת צריך שישלימו התענית עד צאת הכוכבים. ואם אינו יכול להשלים התענית, ורוצה להתענות רק תענית שעות, צריך שיתנה בשעת קבלת התענית בתפלת המנחה ביום שלפניו שאין בדעתו להשלים התענית, ואם קיבל עליו התענית בסתם צריך להשלים התענית עד צאת הכוכבים.

ואם חל יום השנה לפטירת הוריו בשנה הראשונה בערב שבת, נכון יותר שלא ישלים התענית, אלא יאכל אחר שהתפלל ערבית מפלג המנחה. וולדעת מרן השלחן ערוך הנ"ל (סעיף טז), צריך שיאמר בשעת קבלת התענית שאינו רוצה להשלים התענית עד צאת הכוכבים. ולדעת הרמ"א מעיקר הדין אין צריך לומר כן, אלא שטוב לומר כן. ובשנים שלאחר מכן כשיחול יום השנה בשאר ימות החול, יתענה וישלים התענית עד צאת הכוכבים, ולאחר מכן כשיחזור ויחול יום השנה בערב שבת, לא ישלים התענית, וכמו שעשה בפעם הקודמת כשחל בערב שבת.

ואם חל יום השנה לפטירת הוריו בשנה הראשונה באחד מימות החול הוץ מערב שבת, והתענה והשלים התענית עד צאת הכוכבים, ולאחר מכן באחת השנים חל יום השנה בערב שבת, נחלקו האחרונים אם צריך להשלים התענית עד צאת הכוכבים, והמיקל בזה שלא להשלים התענית יש לו על מה שיסמוך. וומכל מקום לדעת מרן השלחן ערוך, כשיגיע יום התענית בערב שבת, צריך להתנות בשעת קבלת התענית שבדעתו שלא להשלים התענית, וכנ"ל.

ואם חל יום השנה לפטירת הוריו בשנה הראשונה באחד מימות החול הוץ מערב שבת, וקודם שהתענה והשלים התענית התנה בפירוש שכאשר יחול יום השנה בערב שבת אינו רוצה להשלים התענית עד צאת הכוכבים, לכל הדעות אינו צריך להשלים התענית בערב שבת עד צאת הכוכבים.

ואם חל יום השנה לפטירת הוריו בשנה הראשונה בערב שבת, והשלים התענית עד צאת הכוכבים, לכל הדעות צריך להשלים התענית עד צאת הכוכבים גם בשנים שלאחר מכן בין כשחל בחול ובין כשחל בערב שבת.

ובכל מקום שצריך לנהוג כן גם בשנים שלאחר מכן, אם רצה לבטל מנהגו צריך לעשות "התרת נדרים" בפני שלשה.

חובת הלב

פרידה אחרונה

דבי ישראל סלנטר חלה ונפל למשכב. איש לא הורשה לגשת אליו, לרבות חבריו ומקורביו גדולי התורה והמוסר.

פעם שמע רבי ישראל, שפלוני, הירוע באפיקורוס, מבקש לבקרו. מיד ציווה להבניסו אליו. הידה היא בעיני, רבי הביע חלה את המיהתו, שהרשית לי להיבנס אצלך. בעוד שחברך הרבנים לא הורשו להיבנס? השיב לו רבי ישראל:

את חברי הרבנים עוד אפגוש בודאי בגן עדן שבעולם העליון, אבל אותך אני רואה בודאי בפעם האחרונה...